



**ప్రజాశక్తి**

ఆదివారం అనుబంధం  
నవంబరు 22, 2020

కరోనా ప్రపంచాన్నే కుదిపేస్తోంది. బాధ్యత తీసుకోవాల్సిన ప్రభుత్వాలు కంటితుడుపు కార్యక్రమాలు తప్ప.. ప్రజారోగ్యాన్ని పూర్తిగా పట్టించుకున్నది లేదు. మరోవైపు కార్పొరేట్ వైద్యం.. సామాన్యుల తలకు మించిన భారంగా మారిపోయింది ! ఇలాంటి విపత్తర పరిస్థితుల్లో.. ప్రజల పాలిట ఆరోగ్యపెన్నిధి.. సామాన్యులకు వైద్య సన్నిధి నెల్లూరులోని డాక్టర్ పుచ్చలపల్లి రామచంద్రారెడ్డి ప్రజా వైద్యశాల.. ప్రాణాలకు తెగించి.. తక్కువ ఖర్చుతో.. ఈ ఎనిమిది నెలలూ 700 మంది వైద్యసిబ్బంది అవిశ్రాంతంగా వేలాదిమందికి వైద్యసేవలందించారు. ప్రజారోగ్యమే పరమావధిగా ఆవిర్భవించిన ఈ వైద్యాలయం ఇప్పటివరకూ అందించిన సేవలు ఎన్నో.. ఎన్నెన్నో... ఆ సంగతుల సమాహారమే

ఈ వారం అట్టమీది కథ 4, 5 లో..



**డా.పి.వి.రామచంద్రారెడ్డి**  
**ప్రజా వైద్యశాల**  
సీంక్రాఫ్టూరిం, నెల్లూరు.



**కరోనా చీకట్లలో..**  
**వెలుగు రేఖ**

**2 లో**  
కథ  
మనిషి చెట్టు

**3 లో**  
స్ఫూర్తి  
రైతులే  
ఇంజనీర్లు...!

**7 లో**  
ప్రకృతి  
చంద్రుడిపై  
ఘోరీ !



పెరటిలోని నిమ్మచెట్టు పక్కన నవ్వారు మంచం వేసుకుని కూర్చున్నారు వెంకట్రామయ్య. అరవై ఏళ్ళు మీద పడుతున్నా స్వయంగా పొలం పనులను పర్యవేక్షించడం ఆయన అలవాటు. రోజంతా పంట చేలో అలసిపోయిన ఆయనకు పక్కనే ఉన్న అరటిచెట్టు వీనలు వీస్తూంది. వెంకట్రామయ్య భార్య వైదేహి ఇంటి ఆవరణలో చిన్నసైజు తోటే పెంచుతోంది. ఇంటి చుట్టూ ఉన్న విశాలమైన ప్రాంగణంలో కూరగాయల నుండి పూలమొక్కలు, చెట్టు కూడా పెంచుతుంది. ఆమె వాత్సల్యంలో ఆ మొక్కలు కళకళలాడుతుంటాయి. వెన్నెల విస్తరిస్తున్న సమయానికి పెరట్లో కూర్చుని రేడియో కార్యక్రమాలు వినడం వెంకట్రామయ్య అలవాటు. మీదున్న కందువా సరి చేసుకుంటూ, రేడియోలో పస్తున్న నాటకం వింటున్నారు. నాటకంలో సన్నివేశం భార్యాభర్తల మధ్య నడుస్తూంది. భర్త హెచ్చు స్వరంతో పరుషంగా మాట్లాడుతున్నాడు. మనసుకు కఠినంగా తోచడంతో రేడియో కట్టేశారు వెంకట్రామయ్య. అదే సమయంలో కొంత దూరం నుండి పెద్దగా అరుపులు, దీన స్వరంలో ఒక ఆడగొంతు వినిపించాయి. ఆ స్వరాలు తమ ఇంటికి రెండిళ్ళ ఆవల నివసించే శంకరం, మల్లివి. అలాగే కూర్చుని దీర్ఘాలోచనలో మునిగిపోయారు వెంకట్రామయ్య.

ఆ ఊర్లో వెంకట్రామయ్య సలహా తీసుకోని గడప ఉండదు. మంచి, చెడు రెండింటికి ఆయనను సంప్రదిస్తారు. శంకర్ కుటుంబం కూడా వెంకటరామయ్య పెద్దరికాన్ని ఆమోదించిందే. తన కళ్ళ ముందు ఎదిగిన వాడే శంకరం. అతడు ఏ కోర్పు చదవాని దగ్గర నుండి ఉద్యోగం, పెళ్లి అన్ని విషయాలు వెంకట్రామయ్య సూచనల మేరకే జరిగాయి. మల్లిది పక్క ఊరు కావడం.. శంకర్ కుటుంబం పట్టుబట్టడంతో, వాళ్ళతోబాటు పెళ్లి చూపులకు వెళ్లారు వెంకట్రామయ్య. తన దగ్గరుండి పెళ్లి చేయించిన దంపతులు ఈ పరిస్థితుల్లో ఉండడం అతని హృదయాన్ని కలచి వేస్తోంది. పెళ్లయిన కొత్తలో వాళ్లను చూసి ఆ కాలనీ వాళ్లంతా ముచ్చటైన జంట అనుకునేవాళ్ళు. శంకర్ చూపే అభిమానంతో మల్లి ఎప్పుడూ నవ్వుతూ.. విరిసిన సిరిమల్లెలా ఉండేది. పెళ్లయిన నెల నుంచే మల్లి ఎప్పుడు నెల తప్పుతుందా.. అని ఎదురుచూసేది శంకరం వాళ్ళ అమ్మ. వీధి కుశాయిల దగ్గర, కూరగాయల బండి దగ్గర శంకరం తల్లిని వాళ్లంతా 'నీ కోడలికి ఏదైనా విశేషమా?' అని అడిగేవాళ్ళు. ఆ అసహనం అంతా ఆమె మల్లి మీద చూపించడం మొదలుపెట్టింది.

పనిచేసే చోట సహోద్యోగులు, స్నేహితుల పరాచికాలు కూడా శంకర్‌ను తీవ్రంగా ఇబ్బంది పెట్టసాగాయి. నలుగురు టీ తాగి, 'పిల్లా.. పిచా.. డబ్బులు ఏం చేసుకుంటావురా?' అంటూ అతడి చేత ఖర్చు పెట్టించేవాళ్ళు. అలా శంకర్‌కు తాగుడు కూడా అలవాటైంది. మల్లి ఏదైనా మాట్లాడితే 'నువ్వు గొడ్రాలివైనందుకే నాకిన్ని బాధలు' అంటూ ఈనడించు కోవటం, సెపం ఆమె మీదికి నెట్టెయ్యడమూ శంకర్‌కు అలవాటైంది. కాలం గడిచేకొద్దీ మల్లి ముఖంలో నవ్వు మాయమైంది. యాంత్రికంగా పనులు చేసుకుపోతోంది. ఎవరితోనూ మనసువిప్పి మాట్లాడటం లేదు. అప్పుడప్పుడూ వైదేహి దగ్గరకు వచ్చి, ఆమెకు పనిలో సాయం చేసి వెళ్ళేది. వెంకట్రామయ్య సలహా మీద శంకర్, మల్లి డాక్టర్లు కూడా సంప్రదించారు. ఆమె అన్ని పరీక్షలూ చేసి, ఏ లోపమూ లేదని, కొంతకాలం వేచి చూడమని సలహా ఇచ్చింది. క్రమంగా మల్లి పట్ల నిర్లక్ష్యం ఎక్కువైంది శంకర్‌కు. చుట్టుపక్కల వాళ్ళ మాటలకి అతను తేలికగా లొంగిపోయాడు. తాగుడు కూడా అతడు విచక్షణను కోల్పోవడానికి కారణమైంది. ఒకటి రెండుసార్లు వెంకట్రామయ్య జోక్యం చేసుకొని శంకర్‌ని మందలించడానికి చూశారు. కానీ తాను పెద్దరికాన్ని పోగొట్టుకోవడం తప్ప లాభం లేదని గ్రహించారు.

×××  
వెంకట్రామయ్య దీర్ఘాలోచనలో పడటం వంటింటి కిటికీ నుండి వైదేహి గమనించింది. శంకరం మల్లిల స్వరాలు ఆమె కూడా వింది. కాఫీ కలుపుకుని వెంకట్రామయ్య వద్దకు వచ్చింది. భర్తకు కాఫీ కప్పు అందిస్తూ 'ఏం ఫరవాలేదు. మీ మాట శంకరం వింటాడు. అయితే ఇనుము వేడి మీద ఉండగానే కదా దెబ్బ పడాలి. సమయం రావాలి అంతే. మనం ఉన్నాం కదా.. చూస్తూ అలా వాళ్లను వదిలేస్తామా?' అంది. నిజమే అన్నట్లు తలూపారు వెంకట్రామయ్య.

అలవాటు ప్రకారం తెల్లవారుజామునే లేచి పొలానికి వెళ్ళడానికి సిద్ధమయ్యారు వెంకట్రామయ్య. ముంగిట్లోకి వచ్చిన ఆయనకు తన మనవరాలు కనబడింది. తన చిట్టి చేతులతో ఒక పూల కుండీలో మట్టి నింపుతోంది. 'ఏం చేస్తున్నావ్ చిట్టి తల్లి?' ఆ అమ్మాయి దగ్గరికి వెళ్లి అడిగారు. 'పూలమొక్క నాటుతున్నా తాతయ్యా!' కళ్ళు పెద్దవి చేసి చెప్పింది. 'ఎందుకనో?' అడిగారు. 'మా టీచర్ చెప్పారు తాతయ్యా... మన భూమి అంతా వేడక్కిపోయి ఉంది అట. కొన్ని సంవత్సరాలకు భగభగ మండిపోతుందట. అలాకాకుండా ఉండాలంటే మొక్కలు నాటాలట!' చేతులు తిప్పుతూ చెప్పేది చిట్టితల్లి. 'ఎందుకట?' 'ఎందుకంటే.. మొక్కలు మనకు ఆక్సిజన్ అనే మంచిగాలిని ఇస్తాయట. గాలిలో ఉండే చెడును తగ్గిస్తాయట. మంచి వర్షాలు రావడానికి సహాయం చేస్తాయట.' 'నిజమేనా?' అనుమానం నటిస్తూ అన్నారాయన. 'ఒట్టు తాతయ్యా! మా టీచర్ చెప్పారు. ఒక్కొక్క స్టూడెంట్ ఒక్కో మొక్కను నాటాలని. నేను నిన్న సాయంత్రమే అమ్మకు చెప్పి, తెప్పించుకున్నాను. మా ఫ్రెండ్స్ చిన్ని, పింకి ఉన్నారు కదా! మేము అనుకున్నాం... బంతిపూల మొక్కలు నాటాలని.'

'చాలా మంచిది. చక్కటి పూలమొక్క.. నాటమ్మా! ఇదిగో అంత మట్టి వేయకు. మధ్యలో కొంచెం ఖాళీ ఉంచు. మొక్కని ఉంచాలి కదా! నాటేశావా? మెల్లగా నీళ్ళు పోయ్యి... ఆకులపై కూడా..' దగ్గరుండి మరి మొక్క నాటించారాయన. చిట్టితల్లి నవ్వుల్ని అనందంగా చూసుకుంటూ.. కనబడితే ఎక్కడ సమాధానం చెప్పాల్సి వస్తుందో అన్నట్లు.. గబగబా ఇంటి ముందు నుంచి శంకర్ వెళ్లిపోవడం ఆయన దృష్టిని దాటిపోలేదు. పెద్దగా నిశ్చయిస్తూ ఇంటిలోపలికి వెళ్ళారాయన.

ఓ వారం రోజుల తర్వాత అరుగుమీద దిగాలుగా కూర్చున్న చిట్టితల్లిని గమనించారు వెంకట్రామయ్య. కంగారుగా దగ్గరికి వెళ్లి 'ఏమైంది చిట్టితల్లి?' అంటూ అనునయంగా అడుగుతుంటే.. అప్పటిదాకా ఉగ్రబట్టుకుని ఉన్న దుఃఖం ఆయన పలకరింపుతో ఒక్కసారిగా ఉప్పెనలా వచ్చింది. భయపడిపోయారు వెంకట్రామయ్య. తన పక్కన కూర్చుని, భుజం చుట్టూ చేయి వేసి, లేత బుగ్గలపై జారుతున్న కన్నీటిని తుడిచారు. 'ఏమైంది మా చిట్టితల్లికి? ఎవరు ఇంత కోపం తెప్పించారు? అమ్మనాన్నాగానీ తిట్టారా?' 'లేదన్నట్లు' తల అడ్డంగా ఊపింది.

'స్కూల్లో ఎవరన్నా ఏమన్నా అన్నారా?' మిన్నకుండి పోయింది చిట్టితల్లి. 'స్కూలుకి వెళ్లి నిన్నెందుకు బాధపెట్టారో అడిగేస్తాను పద!' అన్నారాయన.

'లేదు తాతయ్యా.. మనం మొక్క నాటాం కదా! పింకి మొక్కమో తెల్లటి రెండు పూలను పూసింది. చిన్ని మొక్కకేమో.. ఒక పచ్చపూవు పూసింది. మరి అన్న మొక్కకేమో మూడు పింక్ పూలు పూచాయి. నా మొక్క పూలివ్వలేదు తాతయ్యా!' అంటూ మళ్ళీ బావురుమంది. 'అవునా.. నీ మొక్కకు పూలు పూయలేదా?' చిట్టితల్లి సమస్య తెలిసాక మనసు స్థిమితపడినా.. ఆ అమ్మాయి ఆదుర్దా గమనించి, నటిస్తూ అడిగారాయన. 'అవును తాతయ్యా.. నీళ్ళు పోశాను.. ఎరువేశాను.. నా

మొక్కెందుకు పూలు పూయదు తాతయ్యా?' ఆవేదనతో అడిగింది చిట్టితల్లి. అదే సమయంలో శంకర్ వెంకట్రామయ్య ఇంటికి వచ్చాడు. అతనికి వెంకట్రామయ్య వైపు చూసే ధైర్యం లేదు. తప్పు చేస్తున్నాననీ అతనికి తెలుసు. ఇంటా బయటా తన కంటే ఎక్కువగా భరిస్తున్నది తన భార్య అనీ తెలుసు. అందుకే అతడికి మొహం చెల్లడం లేదు. ఒకవైపు నిలుచుని వెంకట్రామయ్య ఉండే వైపు పక్కచూపు చూస్తూ, 'నమస్కారం అయ్యా!' అన్నాడు. వెంకట్రామయ్య సాలోచనగా అతడి వైపు చూశారు. 'చిన్న పని ఉండి వచ్చాను' అంటూ ఇంటి లోపలికి తొంగి చూస్తూ, 'అమ్మగారూ..!' అని పిలిచాడు శంకర్. 'వస్తున్నా' అంటూ గుమ్మం వద్దకు వచ్చింది వైదేహి. 'మల్లికి జ్వరంగా ఉంది. నోరు బాలేదంటాన్ని. కొంచెం చింతకాయ పచ్చడి పెట్టమ్మా!' అడిగాడు శంకరం. 'అయ్యో... డాక్టర్ దగ్గరికి తీసుకెళ్లారా?' అడిగింది వైదేహి. 'ముక్కితే, మూర్చితే డాక్టర్ కాడికి యాడ తీసుకెళ్ళేదీ? అదే



తగ్గిపోద్ది. పైగా నాకు డ్యూటీ బైం అయితాంది.. తగ్గిపోద్దిలేమ్మా!' శంకర్ పెడసరం సమాధానానికి వైదేహికి సరైన కోపం వచ్చింది. అయితే ఇది సమయం కాదని మౌనంగా లోపలికి నడిచింది, 'జాడి, అటక మీద ఉంది. దింపి తీసుకొస్తా.. ఐదు నిమిషాలు ఆగు' అంటూ. వెంకట్రామయ్య శంకర్ ఉనికిని పట్టించుకోనట్లుగా చిట్టితల్లితో మాట్లాడసాగాడు. 'నీ కంటే ఎక్కువగా ఆ మొక్కకే పూలివ్వాలని ఉంటుంది చిట్టితల్లి.. మొగ్గలు వేసి, పూలు పూసి, కాయ కాసి, విత్తనమై.. మహావృక్షమై నిలవాలని ఉంటుంది. కాకపోతే ముందూ వెనుకా.. అంతే!' చిట్టితల్లికి అర్థం కాకపోయినా జాగ్రత్తగా వింటోంది. ఓ వక్కగా నిలబడి శంకరం కూడా వింటున్నాడు. 'పోనీ పూలు పూయడం లేదు కదా! నీళ్లు పోయడం ఆపేద్దామా? లేక మొక్క పీకేసి వేరే మొక్క నాటదామా?' 'ఛీ.. ఇంత మంచిమొక్క ఎలా పీకుతాం తాతయ్యా? పూలు లేకపోతే ఏం? అది నా మొక్క. దాని ఆకులు చూడు ఆకుపచ్చగా మెరుస్తూ.. ఎంత అందంగా ఉన్నాయో!' 'మరి నీ స్నేహితురాళ్లు నీ మొక్క పూలు పూయడం

**ఈతకోట సుబ్బారావు**  
**ఎన్ఎంఎం నాగగాయత్రి**  
**94405 29785**  
లేదని నవ్వితే?' 'ఒక్కటిచుకుంటాను. నా మొక్క.. దాన్ని చూసి నవ్వుతారేం?!' ఆ మాటలకు పెద్దగా నవ్వేవారు వెంకట్రామయ్య. చిట్టితల్లి ఆయన నవ్వుతో శ్రుతి కలిపింది. 'తేబబడ్డ ఆ పాప ముఖాన్ని చూస్తూ 'ఇదిగో ఇలా ఉండాలి చిట్టితల్లి అంటే.. ఇలారా.. నీ మొక్క దగ్గరికి వెళ్ళాం. ఎందుకు నా చిట్టితల్లి మొక్క పూలు పూయడం లేదో అడుగుదాం. ఏమైందట..? మట్టి బాగో లేదా? నీళ్లు సరిపోలేదా?' అంటూ.. ఆ అమ్మాయి చేయి పట్టుకొని మొక్కవైపు నడిచారు ఆయన. ఒకవైపుగా ఉన్న శంకర్ వాళ్ళ సంభాషణ అంతా వింటున్నాడు. శంకర్‌కు వాళ్ళ ప్రవర్తన విపరీతంగా అనిపిస్తోంది.

'వీళ్లెందు మొక్క గురించి ఇంతసేపు ఆలోచన చేస్తాండా! ఆ పిల్లమంది.. తన మొక్కను చూసి నవ్వితే కొడ్తదా! నేను పక్కనోళ్ళు నవ్వారనే కదా మల్లిని కొట్టింది. అయినా నేను ఎందుకు మల్లిని కొట్టాలి? ఆ పిల్ల పూల్లేకపోతే ఏం? అంటోంది. మల్లికి బిడ్డలు లేకపోతే ఏం? ఫర్ ఎగ్జాంపుల్ నేనున్నా.. నేను మా అయ్యకు చేసిందేంది? ఇట్లాంటి కొడుకుల కోసం నేను మల్లిని ఎందుకు కొట్టాలి?'

"శంకరం...జాడీ అందటం లేదు!" అంటూ వైదేహి వంటింటి నుండి కేక వేయడంతో.. ఆలోచనల నుండి బయటకు వచ్చి, వంటింటి వైపు నడిచాడు శంకర్. లోనికి వెళ్ళిన శంకర్ స్టూల్ ఎక్కి, పచ్చడి జాడీని దింపి, వైదేహికి అందించాడు. జాడీని కప్పి ఉంచిన తెల్లటి బట్టను నిదానంగా విప్పుతూ మాట్లాడసాగింది వైదేహి.

'శంకరా! నాకు పెళ్లయిన పదేళ్లకు మా అబ్బాయి పుట్టాడు. ఈ పది సంవత్సరాలు బంధువులు, చుట్టుపక్కల వాళ్ళ ఎత్తిపొడుపు మాటలకు కృంగిపోయేదాన్ని. ఆయనతో చెప్పుకొని ఏడ్చేదాన్ని. నాకు మానసికంగా ఎంతో అండగా నిలబడ్డారు ఆయన. ఓరోజు ఆత్మహత్యాయత్నం కూడా చేశాను' తలవంచుకుని వింటున్నవాడల్లా.. చివ్వున తలెత్తి చూశాడు శంకరం.

'కృంగిపోయిన నాకు తల్లి, తండ్రి, అన్న అన్నీ ఆయనే అయ్యారు. నాకు అండగా నిలబడ్డారు. ఆయన అలా నాకు ఆసరా అవబట్టే ఇవాళ నీ ముందున్నాను ఇద్దరు పిల్లలతో!' ఒక్క క్షణం ఆగి శంకర్ మొహంలో సూటిగా చూస్తూ అంది వైదేహి. 'శంకరా! మల్లి భరిస్తోంది కాబట్టి నీ హింసలు సాగుతున్నాయి.. ఎవరికీ చెప్పుకోలేక మూగదైవోయింది. ఆలోచించి చూడరా.. నువ్వు నీ భార్యకు ఇప్పుడే అండగా ఉండాలి. కానీ నీకు అర్హత ఉందా? కాపాడాల్సిన నీవే పొడుచుకు తింటున్నావే! నీ మీద ఆధారపడ్డదను కున్నావేమో! నువ్వు పడేసే నాలుగు మెతుకులు ఆమెకు దొరక్కపోవు. నిన్ను వదిలేసి వెళ్ళిపోయినా, ఆత్మహత్య చేసుకున్నా పరిణామం ఏంటో ఆలోచించు. ఇప్పటి ఈ సమాజం నిన్ను ఎలా వేపుకు తింటుందో ఊహించు!' ఏమూలోచించిందో వైదేహి స్వరంలో పెరిగిన తీవ్రతను నెమ్మదిగా తగ్గించుకుని, అనునయంగా మాట్లాడసాగింది. 'ప్రేమించే మనసు దొరకడమే అపురూపం. అది వదులుకోకూరా! ప్రేమను పంచే భార్యను వదిలి ఎందుకురా బిడ్డల కోసం ఆరాటం? శంకరా! ఇది నీకు బిడ్డ మీద ప్రేమ కాదు.. నలుగురు నాలుగు మాటలు అంటున్నారన్న ఉక్రోషం' పచ్చడి డబ్బాను, శంకరం చేతికి అందిస్తూ 'వెళ్ళు నీ భార్యకు అన్నం తినిపించు.. మనిషివి అనిపించుకో!'

ఎప్పుడూ మార్గవంగా 'నాయనా శంకరం!' అని పిలిచే ఆమె ఇప్పుడు ఇంత తీవ్రంగా హెచ్చరిస్తూంటే అన్నపూర్ణ అపరకాళిగా నిల్చున్నట్లనిపించి, చేష్టలుడిగిపోయాడు శంకరం. వంగిపోయిన భుజాలతో ఆమె అందించిన డబ్బా తీసుకొని, అక్కడి నుంచి కదిలాడు.

పెరట్లో వెంకట్రామయ్య, చిట్టితల్లిల మాటలు వినబడుతున్నాయి.

'ఇదిగో చిట్టితల్లి.. ఈ ఆకు మీద మట్టి ఉంది చూడు. ఆ నీళ్ళతో తుడుపు. నీళ్ళు చెంబుతో అలా గుమ్మరించకు. నెమ్మదిగా నీళ్ళు చిలకరించు!' అంటూ సూచనలు చేస్తున్నాడు వెంకట్రామయ్య. 'తాతయ్యా! ఇదిగో ఈ ఆకు చూడు. దీని రంగు భలేగా ఉంది!' ఒక ఆకుని రెండు చేతుల మధ్య నెమ్మదిగా పొడుపుకొని, సుతారంగా చుంబించింది చిట్టితల్లి. కన్నీరు అడ్డుబడుతుంటే చూపు సరిగా ఆనక కళ్ళు చికిలిస్తూ, చిట్టితల్లి వైపు చూస్తున్నాడు శంకరం.

'వాళ్లెమో మొక్కను వృక్షిలా చూస్తున్నారు. తానేమో తన భార్యను ఏ భావాలు లేని ఒక మానులా చూస్తున్నాడు' అనుకుంటూ చేతిలో పచ్చడి డబ్బాను జాగ్రత్తగా సరిచూసుకుంటూ ముందుకు నడిచాడు శంకరం.





# రైతులే ఇంజనీర్లుగా ...

**అన్నం పెట్టడమే కాదు, అద్భుతమైన ఆలోచనలు చేయగలడని నిరూపించారు. రైతులే సొంతంగా హ్యాంగింగ్ బ్రిడ్జిని తయారుచేసి శభాష్ అనిపించుకుంటున్నారు. అది మరెక్కడో కాదు మన పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోనే. సొంతంగా బ్రిడ్జి నిర్మించాలనే ఆలోచన రైతులకెలా వచ్చిందంటే...**

**పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా, తాడేపల్లిగూడెం మండలం వీరపాలెం - త్యాజంపూడి గ్రామాల మధ్య ఎర్రకాలువ ఉంది. ఆ కాలువ అవతలివైపు తొమ్మిది వందల ఎకరాల్లో వరి సాగు చేస్తున్నారు. ఆ రెండు గ్రామాల ప్రజలు వ్యవసాయ పనులకు, పశువులకు మేతకోసమూ కాలువ అవతలికి వెళ్లాల్సిందే. సాధారణంగా ఈ కాలువ నీటి ప్రవాహం చాలా వేగంగా ఉంటుంది. గతంలో కొందరు ఈ కాలువ దాటుతూ ప్రాణాలు సైతం కోల్పోయారు. అంతేకాదు అప్పుడప్పుడు ఎర్రకాలువ పొంగి, గట్టు తెగి పొలాలను ఇసుక కప్పేయడంతో రైతులు చాలా నష్టపోతుండేవారు. వ్యవసాయ పనులకు వెళ్లిన రైతులు ఇళ్లకు తిరిగి వచ్చేవరకూ ఇళ్లలోనివారు అరచేతిలో ప్రాణాలను పెట్టుకుని, ఎదురుచూసేవారు. కొన్నేళ్ల క్రితం ప్రభుత్వం అక్కడ బ్రిడ్జిని నిర్మించింది. ఆ బ్రిడ్జినే 2018 నాటి భారీ వరదల్లో కొట్టుకుపోయింది. అంతే రైతుల పరిస్థితి మరలా మొదటికి వచ్చింది.**

**ఆలోచన వారిదే..**

వరదల్లో కొట్టుకుపోయిన ఎర్రకాలువ బ్రిడ్జిని పునర్నిర్మించమని రెండున్నరేళ్లగా రైతులు అధికారులు, రాజకీయ నాయకుల చుట్టూ కాళ్ళరిగేలా తిరిగారు.

అయినా ఎలాంటి ప్రయోజనం లేదు. విసిగి వేసారిన రైతులు ఎవరి మీదా ఆధారపడకుండా తామే బ్రిడ్జిని నిర్మించాలని నిర్ణయించుకున్నారు. ఎన్నో చర్చల తర్వాత

సిమెంటు, ఇసుక, కంకరతో కాకుండా హ్యాంగింగ్ బ్రిడ్జిని నిర్మించాలని అనుకున్నారు. అందుకుగాను అవసరమైన ఆర్థిక వనరును రైతులే సమకూర్చుకున్నారు. నాణ్యమైన వైర్లతో బ్రిడ్జి నిర్మాణం చేపట్టారు. పై నుంచి నడిస్తే కిందపడిపోకుండా ఐరన్ మెష్ లూ ఏర్పాటు చేశారు. ఫ్రైవేట్ ఎలక్ట్రిషియన్ సహాయంతో రైతులే ఇంజనీర్లుగా మారి, ఈ మధ్య బ్రిడ్జి నిర్మాణం పూర్తిచేశారు. కానీ ఇది శాశ్వత పరిష్కారం కాదని రైతులు ఆవేదన వ్యక్తం చేస్తున్నారు. ప్రస్తుతం తాము తాత్కాలికంగానే సమస్య నుంచి బయటపడ్డామని.. వర్షాలు, వరదలు వస్తే హ్యాంగింగ్ వంతెనపై రాకపోకలు సాగించటం ఇబ్బందని అంటున్నారు. ఇకనైనా ప్రభుత్వం స్పందించి, శాశ్వత పరిష్కారంగా బ్రిడ్జిని నిర్మించాలని ఆ రైతులు కోరుతున్నారు.



రెండు గ్రామాల మధ్య ఉండే బ్రిడ్జి అక్కడి రైతులకు ఆధారం. వ్యవసాయ పనులు చేసుకోవాలంటే ఆ బ్రిడ్జి దాటుకునే వెళ్లాల్సి. కానీ 2018లో వరద బీభత్సంలో ఆ బ్రిడ్జి కొట్టుకుపోయింది. అధికారుల చుట్టూ కాళ్ళరిగేలా తిరిగినా ప్రయోజనం లేకుండా పోయింది. రైతంటే



## కాలీఫ్లవర్ తో కమ్మగా..

### ఆమ్లెట్

**కావాల్సిన పదార్థాలు:** కోడిగుడ్డు - ఐదు, కాలీఫ్లవర్ - ఒకటి, పచ్చిమిర్చి - నాలుగైదు, పెద్ద ఉల్లిపాయ - ఒకటి, శనగపిండి - రెండు టీ స్పూన్లు, మిరియాల పొడి - అర టీ స్పూన్, పసుపు - పావు టీ స్పూన్, నూనె - తగినంత, ఉప్పు - రుచికి సరిపడా.

**తయారుచేసే విధానం :**

- ముందుగా కాలీఫ్లవర్ ను చిన్న ముక్కలుగా తరిగి, ఉప్పు నీటిలో వేసి శుభ్రంగా కడగాలి. తర్వాత అందులోని పువ్వులను మాత్రం తీసి పక్కన పెట్టుకోవాలి.
- పచ్చిమిర్చి, ఉల్లిపాయలను సన్నగా తరిగి పెట్టుకోవాలి. శనగపిండి, మిరియాల పొడి, పసుపు, ఉప్పులను నీళ్లతో కలిపి పెట్టుకోవాలి.
- కోడిగుడ్డును పగులగొట్టి, శనగపిండి మిశ్రమంలో వేసి బాగా కలపాలి. అందులోనే సన్నగా తరిగిన పచ్చిమిర్చి, ఉల్లిముక్కలు, కాలీఫ్లవర్ ముక్కలనూ వేయాలి.
- పాన్ లో నూనెవేసి కాగాక, అందులో కలిపి పెట్టుకున్న మిశ్రమాన్ని

ఆమ్లెట్ లా వేసుకోవాలి. అంతే కాలీఫ్లవర్ ఆమ్లెట్ రెడీ!

### పచ్చడి

#### రుచి

**కావాల్సిన పదార్థాలు:**

కాలీఫ్లవర్ ముక్కలు - రెండు కప్పులు, నూనె - మూడు టీ స్పూన్లు, జీలకర్ర - అర టీ స్పూన్, ఆవాలు - అర టీ స్పూన్, మెంతులు - టీ స్పూన్, ఆవపిండి - మూడు టీ స్పూన్లు, కారం - రెండు టీ స్పూన్లు, మెంతుపిండి - చిటికెడు, ఉప్పు - తగినంత, నిమ్మకాయలు - మూడు.

**తయారుచేసే విధానం:**

- ముందుగా కాలీఫ్లవర్ ను కడగాలి. తర్వాత ముక్కలుగా విడదీసి శుభ్రమైన వస్త్రం మీద ఆరబెట్టాలి.
- పాన్ లో నూనె పోసి జీలకర్ర, ఆవాలు, మెంతులు వేయాలి. అవి చిటపటమన్నాక కాలీఫ్లవర్ ముక్కలు కూడా వేసి రెండు నిమిషాలు వేగించి దించాలి.
- తర్వాత ఆ ముక్కల్లో ఉప్పు, పసుపు, కారం, ఆవపిండి, మెంతుపిండి అన్నీ వేసి కలపాలి. చివరగా నిమ్మరసం పిండి మరోసారి కలిపితే కాలీఫ్లవర్ పచ్చడి రెడీ..!



దీన్ని తాలింపు కూడా పెట్టుకోవచ్చు.

## మంచూరియా

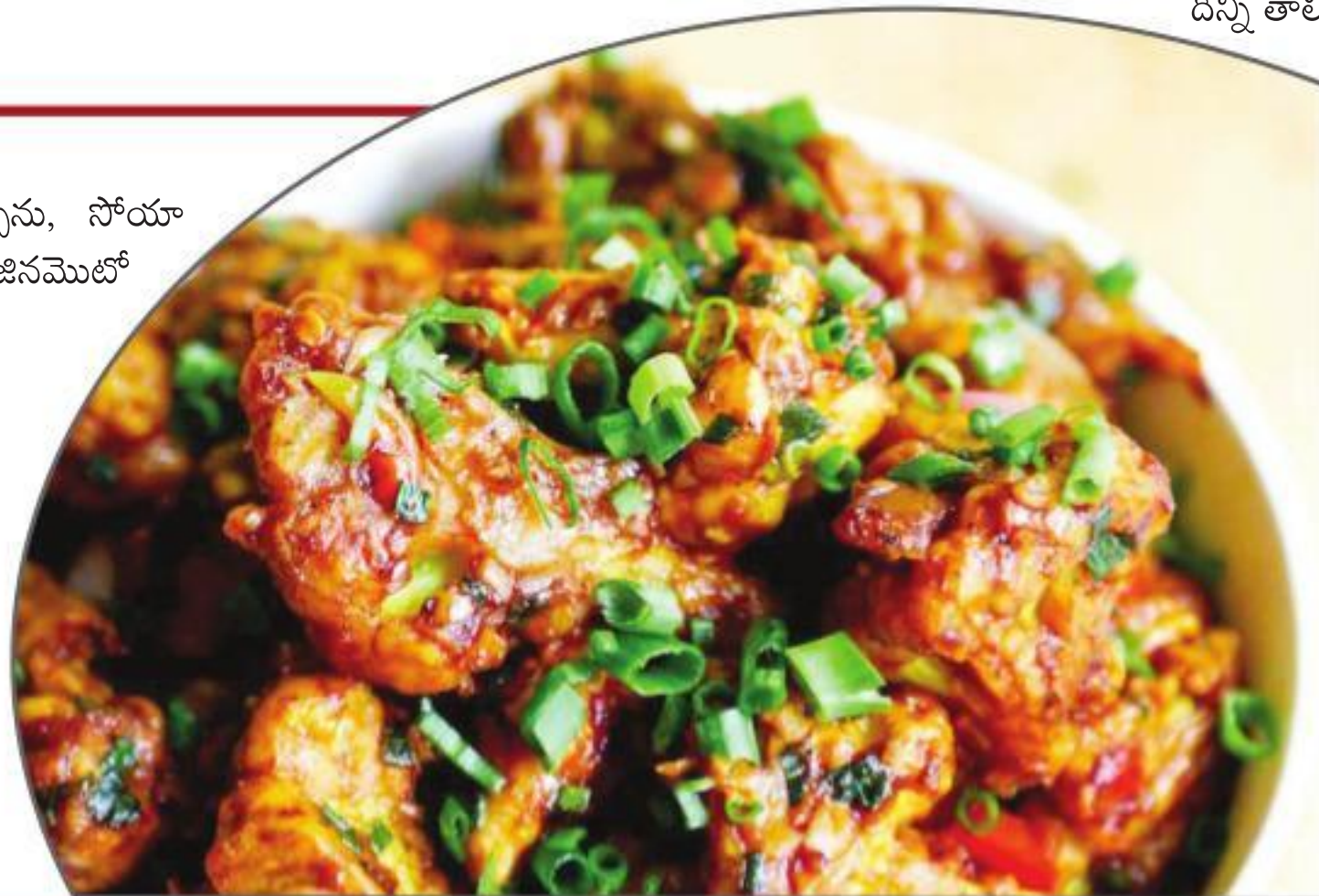
**కావాల్సిన పదార్థాలు:**

**step1:** కాలీఫ్లవర్ - అర కిలో, మైదా - రెండు టేబుల్ స్పూన్లు, మొక్కజొన్న పిండి - ఒకటిన్నర కప్పు, కారం - టేబుల్ స్పూను, ఉప్పు - టీస్పూను, మిరియాల పొడి - టీస్పూను, నీళ్లు - ఒకటిన్నర కప్పు.  
**step 2:** వెల్లుల్లి - నాలుగు (సన్నగా తరగాలి), అల్లం - అంగుళం ముక్క, టమాటా సాస్ - మూడు టేబుల్

స్పూన్లు, చిల్లీ సాస్ - టేబుల్ స్పూను, సోయా సాస్ - మూడు టేబుల్ స్పూన్లు, అజినమొటో - టీ స్పూను, నూనె - తగినంత.

**తయారుచేసే విధానం:**

- కాలీఫ్లవర్ మినహా
- step-1**లోని అన్ని పదార్థాలను కలిపి చిక్కని పిండిలా కలుపుకోవాలి. అది బజ్జీల పిండిలా ఉండాలి.
- ఈ పిండిలో కాలీఫ్లవర్



ముక్కలు ముంచి నూనెలో వేగించి పక్కన పెట్టుకోవాలి.

- పాన్ లో నూనెపోసి సన్నగా తరిగిన అల్లం, వెల్లుల్లి ముక్కలు వేసి వేగించాలి.
- తర్వాత టమాటా, చిల్లీ, సోయా సాస్ లు, అజినమొటో వేసి బాగా కలపాలి. చివరగా వేగించిన కాలీఫ్లవర్ మరో రెండు నిమిషాలు వేగించాలి.
- స్ప్రింగ్ ఆకారంలో ఆనియన్లు తరుక్కుని అలంకరించుకుంటే చాలా బాగుంటుంది.





కరోనా ప్రపంచాన్నే గడగడలాడిస్తోంది. దేశాలకు దేశాలే వణికిపోతున్నాయి. ఈ యుగంలో చూడని అతి భయంకరమైన విపత్తు ఇది. ప్రపంచంలో నేటి వరకూ కోట్లాది మంది కరోనా బారినపడ్డారు. లక్షలాది మంది మృత్యువుతో పోరాడి పోరాడి తుదిశ్వాస విడిచారు. 'ఆరోగ్యశ్రీ' పేరుతో వేల కోట్లు కొల్లగొట్టిన కార్పొరేట్ వైద్యశాలలు విపత్తు సమయంలో ఏమీ చేయలేమని మూసేసి.. కూర్చున్నాయి. అక్కడక్కడా ప్రభుత్వ వైద్యశాలలు మాత్రమే కరోనా సేవలందించాయి. కొన్నిరోజులకు దీన్నీ వ్యాపారం చేసుకునేందుకు కార్పొరేట్ వైద్యశాలలు తెరుచుకున్నాయి. కరోనా టెస్టుకే వేలల్లో వసూలు చేస్తూ.. కరోనా చికిత్సకు లక్షల్లో పిండేస్తున్నాయి. ఇక నిత్యం సాధారణ జబ్బులతో ఆస్పత్రుల చుట్టూ తిరిగే జనం పరిస్థితి అగమ్యగోచరం. తమకు ఎవరు దిక్కు అనుకుంటున్న సమయంలో పేదలు, సాధారణ రోగులకు తామున్నామంటూ కరోనా కారుచీకట్లలో వెలుగు రేఖగా సేవలందించింది ఆ వైద్యశాల. వైద్యవృత్తిని కాసుల కోసం కాకుండా, పేదలకు సేవలు అందించేందుకే తమ జీవితాల్నే అంకితం చేసిన డాక్టర్ పుచ్చలపల్లి రామచంద్రారెడ్డి, డాక్టర్ జెట్టి శేషారెడ్డి స్ఫూర్తితో.. ఏడొందల మంది వైద్యులు, సిబ్బంది ప్రాణాలకు తెగించి సేవలందిస్తున్నారు. పేదలకు వైద్య సేవలందించే విషయంలో ఎవరెట్టంత ఎత్తుఎదిగిన పొట్టి శ్రీరాములు నెల్లూరు జిల్లాలోని డాక్టర్ పుచ్చలపల్లి రామచంద్రారెడ్డి ప్రజా వైద్యశాల ఆవశ్యకత కరోనా కాలంలో మరింత పెరిగింది. ఈ విపత్తు వేళ.. అతి తక్కువ ఖర్చుతో ప్రజలకు సేవలందించడం ఎలా అనేదే ఈ వారం అట్టమీది కథనం.



– పి. బాలకృష్ణ  
9490099276

డాక్టర్ పుచ్చలపల్లి రామచంద్రారెడ్డి ప్రజా వైద్యశాల పేరు తెలియనివారు చాలా అరుదు. సాధారణ జబ్బుతో హాస్పిటల్‌లోకి రోగి వచ్చినా లక్షలు గుంజేసే వైద్యశాలలను మనం నిత్యం చూస్తూనే ఉన్నాం. కానీ అందుకు పూర్తి భిన్నమైంది ఈ ప్రజా వైద్యశాల. తక్కువ ఖర్చుతో ప్రజలకు వైద్య సేవే పరమావధిగా ముందుకెళ్తోంది.

పొట్టి శ్రీరాములు నెల్లూరు జిల్లాలో ఈ ఏడాది మార్చి 8న రాష్ట్రంలోనే తొలి కరోనా కేసు సమోచైంది. అదే సమయంలో పొగతోటకు చెందిన డాక్టర్ ఒకరు కరోనాతో చికిత్స పొందుతూ చెన్నయ్‌లో మృతి చెందారు. అంతే! డాక్టర్‌లో ఒక్కసారిగా భయం మొదలైంది. అప్పటికే ప్రభుత్వం లాక్‌డౌన్ ప్రకటించింది. కరోనా కేసులను చూడటానికి ప్రభుత్వాసుపత్రితో పాటు మరో ఆసుపత్రికి మాత్రమే అనుమతిచ్చి, ప్రభుత్వం చేతులు దులుపుకుంది. అక్కడ కరోనా రోగులకు మాత్రమే వైద్యం అందించడం ప్రారంభించారు. ఇంతటితో తమ బాధ్యత తీరిపోయిందని ప్రభుత్వం భావించింది. అప్పటికే ప్రభుత్వం లాక్‌డౌన్ ప్రకటించింది. బయట తిరగడానికి అవకాశం లేదు. జిల్లా అంతటా



తిరిగిచ్చిన

ఆయన 1950లో శంకరాగ్రహారంలో ఆసుపత్రిని ప్రారంభించారు. 1953లో డాక్టరు అంజనేయులు, డాక్టర్ పి.వి రామచంద్రారావు, డాక్టర్ రామదాసును వైద్యులుగా చేర్చుకొని, ఆస్పత్రిని విస్తృతపరిచారు. “పేపుల్స్ పాలీ క్లినిక్” పేరుతో 1953లో సొసైటీ యాక్ట్ కింద ఆసుపత్రిని రిజిస్టర్ చేయించారు.

ఎంటిబిఎస్ పూర్తి చేసుకున్న వెంటనే డాక్టర్ జెట్టి శేషారెడ్డి, మరికొన్ని రోజుల్లోనే ఆయన సతీమణి వింధ్యావతి ఆసుపత్రిలో చేరి, సేవలందించడం ప్రారంభించారు. మరికొంత కాలానికి ఆత్మకూరుకు చెందిన చెల్లె రమణారెడ్డి వైద్యులుగా చేరారు.

ప్రజా ఉద్యమాల్లోనూ..

వైద్య సేవలు అందించడంలోనేకాక ప్రజా ఉద్యమాల్లోనూ వైద్యులు ముందుడి, నడిపించారు. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ప్రథమ చికిత్స కూడా అందడం లేదని గమనించిన వైద్యులు 1954 నుంచి యువజన కార్యకర్తలకు అనేక దశలుగా వైద్యంలో శిక్షణ అందించారు. అప్పటి నుంచి ఇప్పటివరకు రాష్ట్రవ్యాప్తంగా కొన్ని వేల మంది యువత ప్రాథమిక వైద్యులుగా తీర్చిదిద్దబడ్డారు. ప్రజా ఉద్యమాల్లో డాక్టర్ రామచంద్రారెడ్డి, డాక్టర్ శేషారెడ్డి అరెస్ట్ అయిన సమయాల్లో డాక్టర్ రమణారెడ్డి, డాక్టర్ దశరథరామిరెడ్డి, వింధ్యావతి ఆసుపత్రిని నడిపించేవారు. ప్రజా ఉద్యమాల్లో పాల్గొంటే అరెస్టులు, జైలుకెళ్లడం వల్ల పేదలకు

వైద్యసేవలందించడం ఇబ్బందిగా ఉందని గ్రహించిన పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య వీరిని ఆసుపత్రికే పరిమితం చేశారు. 1967 ఏప్రిల్ 18న డాక్టర్ రామచంద్రారెడ్డి చనిపోయారు. అప్పటి నుంచి ఆసుపత్రి పేరును డాక్టర్ రామచంద్రారెడ్డి ప్రజావైద్యశాలగా మార్చు చేశారు.

**అభివృద్ధి పథంలో..** పేద ప్రజల కోసం పనిచేస్తున్న ఈ ఆసుపత్రిలో పనిచేయడానికి ఎందరో డాక్టర్లు ఉత్సాహం చూపుతారు. వైద్యం వ్యాపారంగా మారిపోయిన ఈ రోజుల్లో

పేదలకు వైద్య సేవలందిస్తున్న ఏకైక ఆసుపత్రిగా ఈ వైద్యశాల పేరొందింది. 1967 నుంచి 2008 వరకు ఆసుపత్రి బాధ్యతలను డాక్టర్



జెట్టి శేషారెడ్డి అత్యంత సమర్థవంతంగా నిర్వహించారు. ఆయన పద్మవేక్షణలో ఆసుపత్రి మరింత విస్తరించింది. 200 పడకలకు పెరిగింది. ఆరు ఆపరేషన్ థియేటర్లు, 17 బెడ్ల ఇంటెన్సివ్ కేర్ యూనిట్లు ఏర్పాటుచేశారు. నర్సింగ్ స్కూలు నడుస్తోంది. ఇదంతా శేషారెడ్డి, ఇతర డాక్టర్ల, సిబ్బంది కృషి వల్లే సాధ్యమైంది. 2008 జూన్ 11న శేషారెడ్డి చనిపోయారు. రామచంద్రారెడ్డి, శేషారెడ్డి స్ఫూర్తితో అంకితభావం గల వైద్యులు, సిబ్బంది ఆసుపత్రికి ఆ రోటు లేకుండా ముందుకు తీసుకుపోతున్నారు. డాక్టర్లు జె. ప్రభాకరరెడ్డి, ఎన్.రవీంద్ర, పి.అజయ్‌కూమర్ ఆసుపత్రి సూపరింటెండెంట్లుగా పనిచేశారు. ప్రస్తుతం డాక్టర్ రాజేశ్వరరావు సూపరింటెండెంట్ బాధ్యతలు చూస్తున్నారు.

మారుతున్న కాలానికి అనుగుణంగా ప్రజలకు వైద్యసేవలను అందుబాటులోకి తీసుకొచ్చి, రాష్ట్రంలోనే అత్యుత్తమ ప్రజావైద్యశాలగా ఉన్నత శిఖరాలకు చేరుకుంటుంది డాక్టర్ రామచంద్రారెడ్డి ప్రజా వైద్యశాల.

కరోనా సమయంలో కార్పొరేట్ వైద్యశాలలు వ్యాపార ధృక్పథంతో వైద్యానికి దిగాయి. ఒక్కో రోగి దగ్గర నుంచి రూ.4 లక్షల నుంచి రూ.5 లక్షలు వరకూ వసూలు చేస్తున్నాయి. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో వైద్యాన్ని ఛాలెంజ్‌గా తీసుకొని పేద, మధ్యతరగతి ప్రజలకు సేవచేస్తోంది డాక్టర్ రామచంద్రారెడ్డి ఆసుపత్రి. అక్కడ సేవచేస్తున్న వారందరికీ నెల్సాల్ చేయూల్పించే!



ప్రాంగణమంతా శానిటైజేషన్ తప్పనిసరి చేసింది. తగిన జాగ్రత్తలు పాటిస్తూ.. అన్ని ఓపిల వద్ద రోగుల మధ్య భౌతికదూరం ఉండేలా తగు జాగ్రత్తలు తీసుకుంది. ఆసుపత్రికి వచ్చాక ఎవరికైనా జ్వరం ఉందని గుర్తస్తే.. అలాంటివారి కోసం 25 పడకలతో “ఫీవర్ క్లినిక్” ఏర్పాటు చేశారు. అనుమానం వస్తే ఆసుపత్రిలోనే కరోనా పరీక్షలూ నిర్వహించారు. అత్యవసరంగా 10 ఆక్సిజన్ ప్రత్యేక

ప్రతిరోజూ 150 మందికి మధ్యాహ్నా, రాత్రి భోజన సదుపాయం కల్పించింది. వైద్య సిబ్బందికి అందించే రక్షణ కవచాలకు ఆసుపత్రి సిబ్బంది అక్షలాలా రూ.30 లక్షలు వెచ్చించింది. అయినా 15 మంది డాక్టర్లు, 50 మంది సిబ్బంది కరోనా బారినపడ్డారు. కరోనా సమయంలోనే కాదు ఎప్పుడైనా ప్రజలకు వైద్య సేవలందించడానికి మేము సిద్ధంగా ఉంటామని ఆసుపత్రి యాజమాన్యం చెబుతోంది.

**కష్టకాలంలో మేమున్నాం!**

డాక్టర్ రామచంద్రారెడ్డి వైద్యశాల కేవలం నెల్లూరు నగరానికే పరిమితమై ఏనాడూ పనిచేయలేదు. దేశంలో, రాష్ట్రంలో ప్రజలకు ఎప్పుడు కష్టమైతినా “మేమున్నాం!” అంటూ వైద్యసేవల్లో ముందుకొంది. విష జ్వరాలు ప్రబలిినప్పుడు ఏకెన్నో ప్రాంతాలకు వెళ్లి ఇక్కడి వైద్యులు

**నిత్యం ఆస్పత్రి ప్రాంగణంలో శానిటైజేషన్ చేస్తున్న సిబ్బంది**

సేవలు అందించారు. వందలాది కార్యకర్తలకు ప్రాథమిక వైద్య శిక్షణ ఇప్పించి, స్థానిక వైద్యాన్ని బలోపేతం చేశారు. దివిసీమ ఉప్పిన వచ్చిన సమయంలో.. అక్కడ అంటువ్యాధులు ప్రబలిన సమయంలో.. నెల్లూరు నుంచి వైద్య బృందం వెళ్లి మరీ సేవలందించారు. కర్పూలు, ఒడిశా, కేరళ వరదల సమయంలో నెల్లూరు నుంచి ప్రజా వైద్యశాల సిబ్బంది వెళ్లి, వైద్య సేవలు అందించారు.

### ఆన్‌లైన్ వైద్యసేవలందించాం!



**కరోనా** సమయంలో ఆస్పత్రిలో విస్తృతమైన సేవలందించాం. లాక్‌డౌన్ కారణంగా ఇంట్లో నుంచి బయటకు రాలేని పరిస్థితుల్లో ఆన్‌లైన్ ద్వారానూ విస్తృతంగా వైద్యసేవలు అందించాం. మా ఆసుపత్రి సిబ్బందితో పాటు, 20 మంది వైద్యులు, 30 మంది వాలంటీర్లను ఇందుకోసం ఉపయోగించాం. జిల్లా వ్యాప్తంగా కరోనా రోగులకు సలహాలు, సూచనలు ఇచ్చాం. రాష్ట్ర స్థాయిలో నాన్ కోవిడ్ వైద్య సలహాలు, సూచనలు అందించాం. ఆసుపత్రి డాక్టర్లు, సిబ్బందితో పాటు ప్రజారోగ్యవేదిక కార్యకర్తలు ఈ మహత్తర కార్యక్రమంలో భాగస్వాములయ్యారు.

**డాక్టర్ ఎంబి రమణయ్య ప్రజారోగ్యవేదిక రాష్ట్ర అధ్యక్షులు**

### ఒక్కరోజూ మూయలేదు!

**డాక్టర్** రామచంద్రారెడ్డి,

డాక్టర్ శేషారెడ్డి మాకు స్ఫూర్తి. వారు మామీన మార్గంలోనే వెళుతున్నారు. ప్రజలు కష్టాల్లో ఉన్నప్పుడు ఆదుకోవడం మా కనీస బాధ్యత. కరోనా సమయంలో ఎన్నో ఇబ్బందులు ఎదుర్కొన్నాం. ఇప్పటివరకు ఒక్కరోజు కూడా ఆసుపత్రి మూయలేదు. మరింత బాధ్యతగా ఇక్కడ డాక్టర్లు, సిబ్బంది పనిచేస్తున్నారు. మాలో కొందరికి కరోనా సోకినా మరింత దైర్యంగా ముందుకెళ్తున్నాం. తొలిరోజు నుంచి ఇప్పటివరకు సాధారణ జబ్బులు, అత్యవసర కేసులకు ఆసుపత్రిలో నిరంతరాయంగా వైద్యం కొనసాగుతూనే ఉంది.

**డాక్టర్ బి. రాజేశ్వరరావు, సూపరింటెండెంట్**



**పిపిఆ కిట్లతో సేవచేస్తున్న సిబ్బంది**



22 నవంబర్ 2020



చూసి 'ఇంతకుముందు  
మిర్యాలగూడలో పనిచేసిన  
జూనియర్ ఇంజనీరు  
సాంబశివేనా?'

అడిగాడు మురళి.  
ఆ మాటకి  
అతని కళ్ళలో  
విస్మయం. ఆ  
డాక్టరు ఎవరన్నదీ  
అతనికి  
తెలికపోయినా.. అతనికి  
తను తెలుసన్న సంగతి

'ఇలాంటి సమయంలో ఆంధ్రాలోని పశ్చిమ గోదావరి  
జిల్లా ఏలూరుకు వెళ్ళడం అంత మంచిది కాదనిపిస్తుంది'  
అన్నాడు మురళి. ఇక్కడ నాకేదైనా అయితే నన్ను  
చూసేవాళ్ళెవరూ లేరు. అక్కడైతే అత్తగారే కాదు.. మా  
వాళ్ళు కూడా దగ్గరలోనే ఉంటారు.'

పై ఆఫీసర్లతో మాట్లాడి పేషెంటు వాళ్ళ పరిధి దాటి  
వెళ్ళడానికి పర్మిషను తీసుకున్నాడు మురళి. మాస్కులూ,  
గ్లోజులతో పాటు క్వారంటైన్ కిట్లు అందజేసింది నర్సు.  
మందులను ఎలా వాడాలో కూడా వివరించింది.

చివరిగా 'ఇంతకుమించి మరే మందులూ ఉండవు  
సార్! మీకు వీలైతే పొద్దుటా, సాయంత్రం ఆవిరి పట్టండి.  
అన్ని జాగ్రత్తలూ తీసుకుంటే.. త్వరలోనే  
కోలుకుంటారు. బెస్ట్ ఆఫ్ లక్!' అంటూ ధైర్యం  
చెప్పింది నర్సు.

అన్ని సందేహాలూ తీర్చుకుని.. కష్టకాలంలో  
ఆదుకున్న డాక్టరు మురళికి కృతజ్ఞతలు చెప్పి  
బయలుదేరాడు సాంబశివ.

కాలనీ రోడ్ల మీద  
అలవోకగా..  
వాయువేగంగా సాగిపోతుంది రాజదూత్.  
\*\*\*

హైదరాబాదు దాటి, పరుగులు పెడుతుంది బండి.  
గంటకు పదినిమిషాలు ఆగుతూ చాలా దూరం  
వచ్చేవాడు.

సూర్యాపేట, కోదాడ దాటుతూ కీసర బ్రిడ్జ్ మీదుగా  
విజయవాడ చేరుకుంటే చాలా దూరం తరిగినట్లే.

ఇప్పుడు విజయవాడ తగలకుండానే లూపు లైను  
వచ్చేయడంతో దూరం.. మరింత దగ్గర అయ్యింది.

అక్కడ నుండి రెండు గంటల్లో ఇంటికి వెళ్లిపోవచ్చు.  
అలాంటి ఆలోచనలో ఉండగానే.. వెనుక నుండి ఓ  
లారీ శరవేగంతో దూసుకొస్తుండడం సైదు అద్దంలో  
కనబడింది. ఒక్క నిమిషం ఏమీ తోచలేదు.

వెంటనే, అప్రమత్తమై రోడ్డు దిగిపోయాడు.  
పరిసరాలతో తనకేం సంబంధం లేనట్లు అదే పోకన  
పోయింది లారీ పెద్దగా శబ్దం చేస్తూ.

ఆగిపోయిన గుండె తిరిగి కొట్టుకున్నట్లైంది. 'తను  
గమనించుకోకపోతే, పరిస్థితి ఏమిటి? ఊహించుకోవడానికే  
భయమేసింది. లేచిన వేళ మంచిదైంది అనుకుంటూనే..  
అంత మంచిదే అయితే, మెడికల్ రిపోర్టు ఇలా రావాలా?  
బతుకుని అల్లకల్లోలం చేసేలా?' అని కూడా అనుకున్నాడు.

కాస్త ప్రాణం చిక్కబట్టిన తరువాత.. మళ్ళీ ప్రయాణం  
సాగింది.

అప్పటికి సూర్యుడు పశ్చిమానికి దిగిపోతున్నాడు.  
గోధూళి వేశ.. కను చీకటి కమ్ముకుంది. హైవేల దగ్గర  
లైట్లు ఉన్నాయి. మిగిలిన చోటే, ఎదురొచ్చే వాహనాల  
వెలుగులు తప్ప.

అయినా అదే వేగంతో దూసుకుపోతున్నాడు. తన  
బతుకు భయంలానే చీకటి ముంచుకొస్తుంది.

ఇప్పుడు సాంబశివకి ఉన్నది ఒకటే కోరిక.

ఇంకా చెప్పాలంటే ఆశ. 'తను బతకాలి. మందులు  
వాడి, రోగాన్ని ఎలాగైనా తగ్గించుకోవాలి. కుటుంబంతో  
హాయిగా ఉండాలి. మనిషి సంతృప్తి ముందు ఏదైనా  
బలాదురే అంటారు. ఎంతోమందిలా తనూ 'నెగిటివ్'  
రిపోర్టుతో తిరిగి రావాలి. అంతకంతకూ ఊపిరి  
పోసుకోవాలి!' అనుకుంటున్నాడు.

ఆశ మనిషిని ముందుకు తీసుకు వెళుతుంది.  
అలాగే, వెళుతున్నాడు కూడా. చీకటిని చీల్చుకుంటూ  
వెలుతురు కోసం.

విజయవాడ దాటి ఏలూరు రోడ్డు మీదకు వచ్చేవాడు.  
ఇక ఎంతో దూరం లేదు గమ్యం. ఎదురువరసలో ఉన్న  
కార్లు పరుగు పందేలు వేసుకున్నట్లు తనను దాటి  
వెళ్ళిపోతున్నాయి.

ఇంతలో.. ఎదురుగా ఓ కారు కూడా అలానే.. వేగంగా  
దూసుకొస్తుంది. అలా దూసుకొచ్చి.. చూస్తుండగానే..  
రోడ్డు మీద ఉన్న డివైడర్లు గుడ్డేసింది. ఆ వేగం ధాటికి,  
అది అమాంతం ఎగిరి, రోడ్డు మీద రెండు పల్టీలు కొట్టింది.  
చివరి పల్టీలో ఎదురుగా దూసుకొస్తుంటే.. రెప్పపాటులో  
దాన్ని గమనించిన సాంబశివ పక్కనున్న పొదల్లోకి బండిని  
పోనిచ్చాడు.

కారులో ఉన్న వాళ్ళ మాటేమోగానీ.. సాంబశివ  
మాత్రం సేఫ్ అయ్యాడు.

'కరోనా భయం వెంటాడినా.. ఏమైనా బతకాలన్న  
ఆలోచనే ఇప్పుడు తనను రక్షించింది!' అనుకున్నాడు.

ఎలాగైతేనేం.. ఎక్కడతేనేం.. సాంబశివ కరోనా  
లెక్కల్లో చేరకుండా బయటపడ్డాడు.

## వెంటాడిన భయం

సంతోషాన్నిచ్చింది.

'అవునండీ! ఇంతకుముందు

మిర్యాలగూడలో పనిచేశాను. హైదరాబాదుకి  
బదిలీ మీద వచ్చాను. ఆఫీసు పంజాగుట్టలోనే  
అయినా.. ఈ పక్క కాలనీలో ఉంటున్నాను'  
చెప్పాడు ఆత్రంగా.

'నేనేనోయ్! అప్పట్లో ఆ ఏరియా హాస్పిటల్లో  
పనిచేసిన మురళీధర్ని' పరిచయం చేసుకున్నాడు  
డాక్టర్.

'ఓ మీరా సార్? అప్పుడప్పుడూ ఫీవరు'  
వస్తుంటే.. ఓసారి అనుమానం నివృత్తి  
చేసుకోవాలని వచ్చాను సార్! లక్ష్మిగా మీరే  
ఉన్నారు' అని చెప్పాడు సాంబశివ.

అతని కళ్ళలో ఉన్న ఇదివరకటి నిస్తేజం  
ఇప్పుడు లేదు. తనకు కావలసినవాళ్ళు ఉన్నారన్న  
నిశ్చింత.

'నీ అనుమానం నిజమేనోయ్! కరోనా 'పాజిటివ్'  
వచ్చింది.' అయినా కంగారు పడాల్సిన అవసరం లేదు అన్న  
డాక్టర్ వైపు సాంబశివ దెబ్బతిన్న పక్షిలా చూశాడు.

'ఇక్కడ క్వారంటైన్ బెడ్స్ కి ఇబ్బంది. సివియల్ గా  
లేదుగా.. హోం క్వారంటైన్లో ఉండు. ఇంట్లో సెవరేటుగా  
గదిలో ఉంటూ మంచి బలపరచకమైన ఆహారం తీసుకో.  
రెగ్యులర్ గా మందులు వాడు.. త్వరగా నయమైపోతుంది.  
క్వారంటైన్ కిట్లు కూడా మేమే అందజేస్తాం. ఇల్లు ఎక్కడో  
చెబితే, మా టీనిని పంపించి ముందుగా ఇళ్ళు శానిటైజ్  
చేయిస్తాం!' అని చెప్పాడు డాక్టర్.

ఆ మాటకి సాంబశివరావు డీలా పడ్డాడు.

'ఇంట్లో ఎవరూ లేరు సార్! మొన్ననే పదిరోజుల  
క్రిందట మా ఆవిడను ఫుట్టింట్లో వదిలేసి వచ్చా' అన్నాడు  
సాంబమూర్తి. అవునా! అయితే ఫోన్ చేసి రమ్మని చెప్పి  
అన్నాడు మురళి.

'బస్సులు ఇదివరకటిలా తిరగడం లేదు. ఇలాంటి  
సమయంలో ఇద్దరు పిల్లల్ని వేసుకుని ఆమె రావాలంటే  
కుదరదు. మీరు రిపోర్టులు ఇప్పిస్తే.. నేనే అక్కడకు వెళతా!  
అన్నాడు సాంబశివ.

\*\*\*

ఇంటికి చేరుకొని ..

ముందుగా ఆఫీసరుగారికి ఫోన్ చేశాడు.

'అయ్యో! అలాగా ఫర్వాలేదు. విషయం చెప్పావుగా  
లీవు లేటర్స్ పని లేదులే.. తగ్గిన తరువాతే రా! జీతానికేం  
ఇబ్బందిలేదు. అలాగే వెళ్లి మీ ఊర్లోనే చూపించుకో!' అని  
చెప్పాడు.

తరువాత కాలి భార్యకి చేశాడు.

భర్త నుంచి ఫోన్ కాలి అందుకున్న అవనిక 'అయ్యో!  
మరి ఎలా వస్తారు?' అడిగింది కంగారుగా. విషయం విన్న  
ఆమెకి కాళ్ళూ, చేతులూ ఆడటంలేదు.

అదే ఫోన్ అందుకుని మామగారు 'కంగారుపడకండి  
బాబూ! జాగ్రత్తగా రండి. మేడ మీద ఉన్న గదిలో అచ్చంగా  
మీరే ఉందురుగానీ అని భరోసా ఇచ్చారు.

'అదే .. తెలిడం లేదు మామయ్యా! రైళ్ళు నమ్మకం  
లేదు. ఇప్పటికిప్పుడు రిజర్వేషను దొరకదు. బస్సులు కూడా  
తక్కువగానే నడుస్తున్నాయి. మా ఫ్రెండు ఒకతన్ని కారు  
అడగాలనుకుంటున్నాను' చెప్పాడు సాంబశివరావు.

'సరే! ఎలా వచ్చినా జాగ్రత్తగా రండి!' చెప్పింది  
అవనిక.

ఆ తరువాత కాలి పరాంకుశానికి కారు కోసం చేశాడు.  
ఎన్నిసార్లు చేసినా 'అవుటాఫ్ కవరేజ్ ఏరియా' అనే  
వచ్చింది. అలాంటి సమయంలో మెసేజ్ పెట్టినా  
ఉపయోగం ఉండదు.

స్నానం చేసి వచ్చి, బ్యాగ్ సర్దేసుకుని మళ్ళీ ఫోన్  
చేశాడు.. అదే సమాధానం.

రోజులో సగం అప్పటికే గడిచిపోయింది. ఇక ఆలశ్యం  
చెయ్యదలుచుకోలేదు.

వెంటనే బైక్ తీశాడు.

ఎన్నిసార్లు వెళ్లి రాలేదు. కాకపోతే, ఇప్పుడు కాస్త  
నీరసం అంతే.

క్వారంటైన్ కిట్ తెరిచి, హైడ్రాక్సీ క్లోరిక్విన్ టాబ్లెట్లు  
వేసుకున్నాడు. కాస్త సత్తువ వచ్చినట్లు అనిపించి, ఉత్సాహం  
తెచ్చుకున్నాడు.

### మీకు తెలుసా?

వెంటనే  
సేవ్ చేసుకోవాలి. లేదా ఫార్వర్డ్  
చేసుకోవాలి. స్క్రీన్ షాట్  
తీసుకుని కూడా దాచుకోవచ్చు.  
'డిసప్పియరింగ్ మెసేజ్'  
ఆప్షన్ సవంబర్ నెలాఖరు  
నాటికి అందుబాటులోకి  
వస్తుంది.  
'ఈ ఆప్షన్

## వాట్సాప్ లో కొత్త ఫీచర్

ఎంచుకోవడం  
ద్వారా  
వినియోగదారులకు

మానసిక ప్రశాంతత లభిస్తుంది.  
చాట్ చేసినవేవీ శాశ్వతంగా ఉండవు  
అనే నిశ్చింత లభిస్తుంది. అలాగే చాటింగ్  
విషయంలో అప్రమత్తంగా ఉంటారు. ఏం  
మాట్లాడుతున్నాం, ఏం పంపిస్తున్నాం అనేవి  
జాగ్రత్తగా గుర్తు పెట్టుకుంటారు' అంటూ  
వాట్సాప్ సంస్థ ఈ కొత్త ఆప్షన్  
ప్రయోజనాలను ఒక బ్లాగులో వివరించింది.

సోషల్ మీడియాలో మరింత గోప్యతకు  
అవకాశం ఉండేలా మార్పులు తీసుకొస్తామని  
2019 ఏప్రిల్ లో 'ఫేస్ బుక్ వ్యవస్థాపకుడు  
మార్క్ జుకర్ బెర్గ్ హామీ ఇచ్చారు.

సోషల్ మీడియాలో కంటెంట్  
కొద్దిరోజులు మాత్రమే కనిపించేలా చూడడం  
కూడా ఈ దిశగా జుకర్ బెర్గ్ చేసిన

ప్రతిపాదనల్లో ఒకటి. అందులో భాగంగానే  
'డిసప్పియరింగ్ మెసేజ్' ఆప్షన్  
తీసుకువచ్చారు.

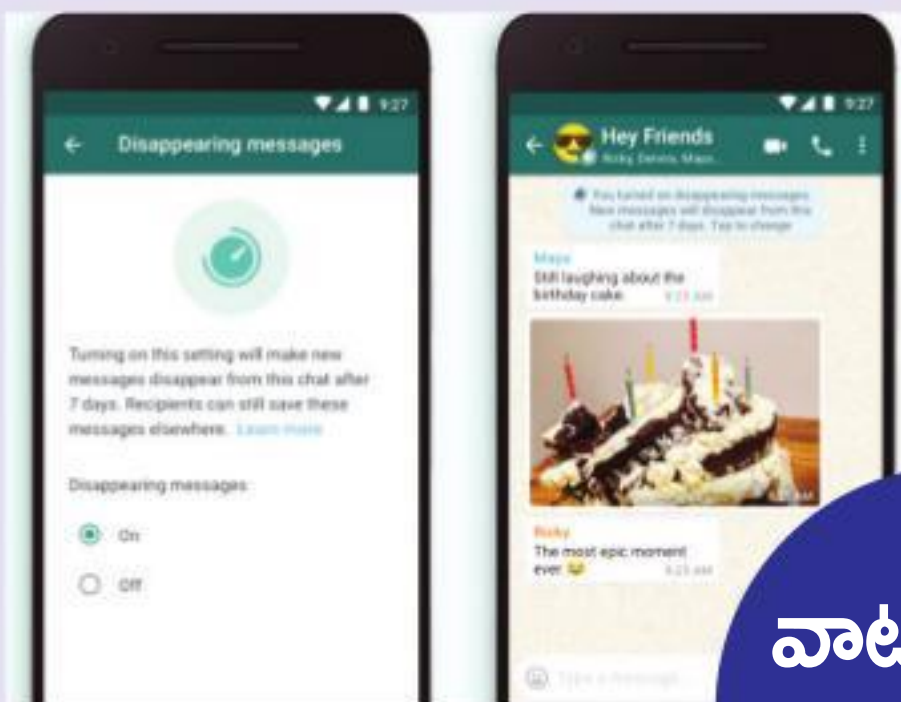
ఈ సంస్థ తన మెసేజింగ్ ప్లాట్ ఫాంలైన  
వాట్సాప్, ఇన్ స్టాగ్రామ్, ఫేస్ బుక్  
మెసెంజర్ లను ఏకీకృతం చేసే ప్రయత్నాలు  
చేస్తోంది. తద్వారా ఏ ప్లాట్ ఫాం నుంచైనా  
మరొక ప్లాట్ ఫాంకు సందేశాలు పంపే వీలు  
కలుగుతుంది. అంటే వాట్సాప్ నుంచి  
ఫేస్ బుక్ మెసెంజర్ కు నేరుగా సందేశాలు  
పంపవచ్చు.

వాట్సాప్ పోటీదారు 'స్వాప్ చాట్'లో  
డిసప్పియరింగ్ మెసేజ్ ఆప్షన్ ముందునుంచే  
ఉంది.

వాట్సాప్ లో కొత్త ఫీచర్  
'డిసప్పియరింగ్ మెసేజ్'.. ఏడు రోజుల  
తర్వాత సందేశాలు కనుమరుగైపోతాయి.  
వాట్సాప్ లో సరికొత్త ఫీచర్  
'మాయమైపోయే మెసేజ్' ఆప్షన్ అతి త్వరలో  
అందుబాటులోకి రానుంది. ఈ ఆప్షన్  
ఎంచుకుంటే ఒకరికి ఒకరు పంపించుకునే  
సందేశాలు ఏడు రోజుల తర్వాత వాటంతటవే  
కనుమరుగైపోతాయి.

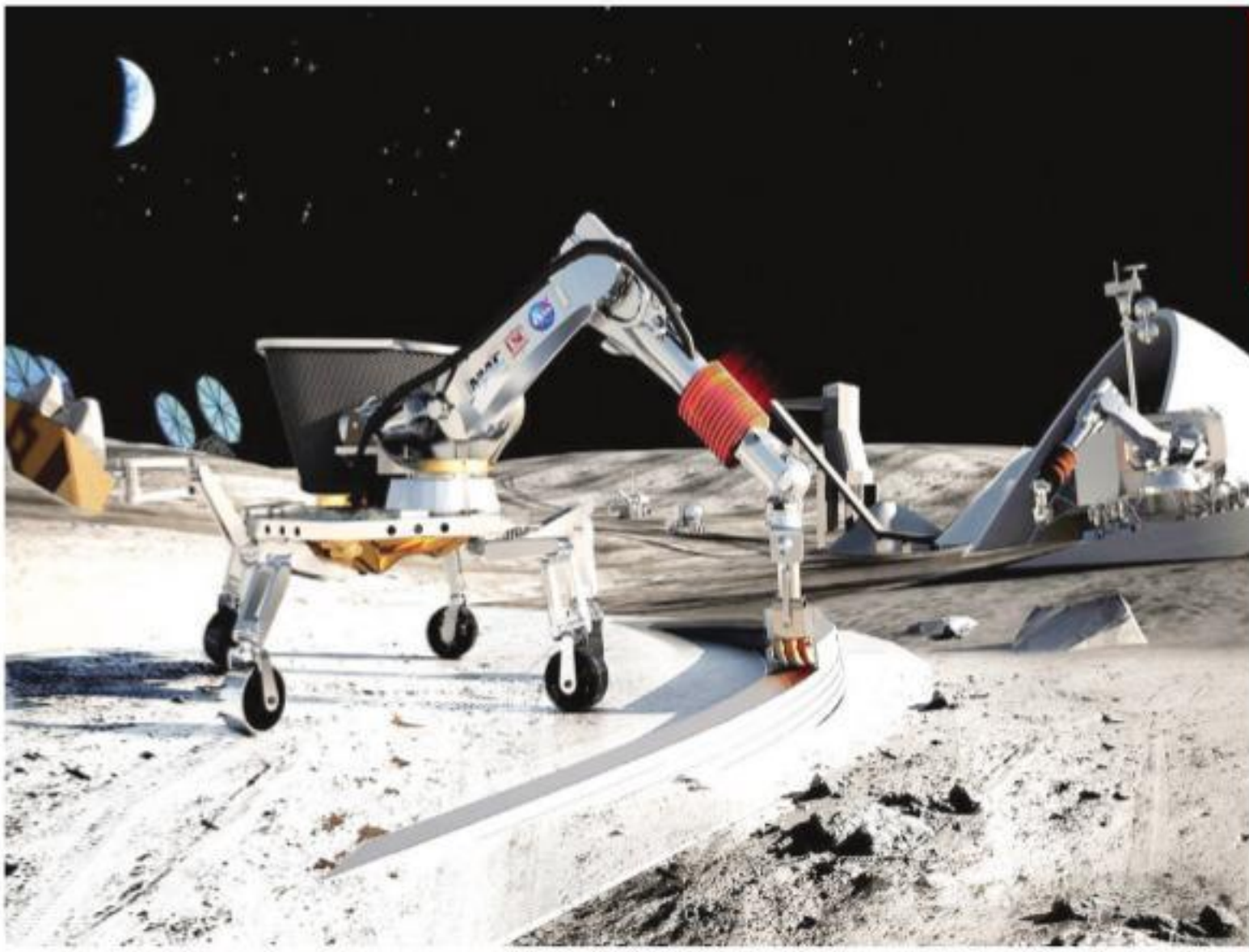
అంటే ఏడురోజులకి ముందు వచ్చిన  
మెసేజులన్నీ డిలీట్ అయిపోతాయి. ఫేస్ బుక్  
యాజమాన్యం కింద ఉన్న వాట్సాప్ యాప్ ను  
ప్రపంచవ్యాప్తంగా రెండోదల కోట్ల మంది  
వినియోగిస్తున్నారు.

చాట్ లను వ్యక్తిగతంగా, గోప్యంగా



ఉంచుకునేందుకు ఈ ఆప్షన్ సహకరిస్తుందని  
వాట్సాప్ చెబుతోంది.  
ఏమైనా సందేశాలు, ఫోటోలు,  
వీడియోలను దాచి ఉంచుకోవాలంటే వాటిని





# చంద్రుడిపై ప్యూయల్ ఫ్యాక్టరీ!

**చంద్రుడు** సహా అంగారకగ్రహంపై జీవజాలం, నీటి జాడల గుర్తింపు కోసం పలుదేశాలు ముమ్మర పరిశోధనలు సాగిస్తున్నాయి. తాజాగా చంద్రుడిపైనే ప్యూయల్ ఫ్యాక్టరీకి జపాన్ శ్రీకారం చుట్టనుంది. చంద్రుడి ఉపరితల వాతావరణ పరిస్థితులపై పరిశోధనలు కొనసాగుతున్నాయి. అక్కడ నీటి జాడల కోసం ముమ్మర అన్వేషణలు సాగుతున్నాయి. చంద్రుడిపై నీటి ఆనవాళ్లను భారత అంతరిక్ష పరిశోధన సంస్థ ప్రయోగించిన చంద్రయాన్-1 ఇప్పటికే గుర్తించింది. చంద్రుడి దక్షిణ ధ్రువంవైపు నీరు మంచు రూపంలో ఉన్నట్లు అమెరికా అంతరిక్ష పరిశోధన సంస్థ (నాసా) భావిస్తోంది. ఈ ప్రదేశంలోని వాతావరణ పరిస్థితుల అధ్యయనం కోసం ఇస్రో ప్రయోగించిన చంద్రయాన్-2 చివరిమెట్టుపై విఫలమయ్యింది. అయితే,

ఈ మంచునే ఇంధనంగా మార్చాలని జపాన్ స్పేస్ ఎక్స్ప్లోరేటర్ ఏజెన్సీ (జాక్సా) నిర్ణయించింది. ఈ మేరకు ఇటీవల ఓ ప్రకటన విడుదల చేసింది. నాసాతో కలిసి ఇప్పటికే చంద్రుడి కక్ష్యలో అంతరిక్ష కేంద్రం ఏర్పాటుకు జాక్సా ప్రణాళికలు రూపొందించింది. దీంతోపాటు చంద్రుడి దక్షిణ ధ్రువం వద్ద ఓ ఇంధన కర్మాగారాన్ని నిర్మించనున్నట్లు వెల్లడించింది. చంద్రుడిపై అన్వేషణ కోసం అంతరిక్ష యాత్రకు ఇంధనాన్ని భూమి నుంచి తీసుకెళ్లాల్సి వస్తోందని, దీనివల్ల

- రెగ్యులర్ ఫేన్వాష్లు, క్లెన్సర్లు కాకుండా, సల్ఫేట్స్ లేని నాన్ ఫ్లోమింగ్ క్లెన్సర్లు వాడాలి. వేసవి కన్నా చలికాలంలోనే సూర్య కిరణాలు తీక్షణంగా ఉంటాయి. కాబట్టి కనీసం 30 ఎస్పిఎఫ్, యువిఎ రక్షణ ఉన్న సన్స్క్రీన్ లోషన్లను చర్మానికి రాసుకుంటే నల్లబడకుండా ఉంటుంది. ✧

లభిస్తుందని జాక్సా వెల్లడించింది. మరి ఇది ఏ మేరకు విజయవంతం అవుతుందో చూడాలి. ప్రాథమిక అంచనాల ప్రకారం.. చంద్రుడి

- ఆహారంలో తప్పకుండా తాజా ఆకుకూరలు ఉండేలా చూసుకోవాలి. ఇంకా ఉసిరికాయలు, బొప్పాయి, అనాస, ఖర్జూర వంటి పండ్లు ఎక్కువగా తీసుకోవాలి.
- శీతాకాలంలో వ్యాయామం తప్పనిసరిగా చేయాలి. ఉదయం చలి తీవ్రత తగ్గిన తర్వాత 7-8 గంటలకు నడకకు వెళ్ళటం మంచిది.
- చలి తీవ్రత ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు వాహనాలపై వెళ్లేవారు ముఖానికి హెల్మెట్ లేదా మాస్కును ధరించాలి.
- పొడి చర్మం ఉన్నవారు మాయిశ్చరైజింగ్ కోల్డ్ క్రీము రాసుకోవాలి.
- స్నానానికి వాడే నబ్బులలో గ్లిజిరిన్ ఉండేవిధంగా చూసుకోవాలి.
- స్నానం మరి చన్నీళ్లతోగానీ, మరి వేణ్టీళ్లతోగానీ కాకుండా గోరువెచ్చని నీటితో చేయాలి.
- కూల్డ్రింక్స్ (శీతల పానీయాలు), పాస్టెవుడ్స్ తీసుకోవడం తగ్గించాలి.
- విటమిన్ 'సి' ఎక్కువగా ఉన్న పండ్లకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. దీనివల్ల చర్మం పొడిబారకుండా ఉంటుంది.
- ఒమేగా 3 ఫ్యాటీ యాసిడ్స్ చర్మాన్ని ఇతర సమస్యల నుండి కాపాడతాయి. చేపలు, అవిసెలు, సోయాబీన్స్, వాల్నట్స్ లో ఇది అధికంగా లభిస్తుంది.

ఉపరితలంపై వ్యోమగాములు దాదాపు 1000 కిలోమీటర్లు ప్రయాణించగలరు. మానవ వ్యోమనౌక చంద్రుడి ఉపరితలంపై దిగడానికి 37 టన్నుల నీరు వసరమవుతుంది. 2024 నాటికి చంద్రుడి ఉపరితలంపైకి వ్యోమగాములను పంపాలని నిర్ణయించిన అమెరికా, జపాన్.. ఈ ఏడాది జులైలో దీనికి సంబంధించిన ఒప్పందంపై సంతకాలు చేశాయి.

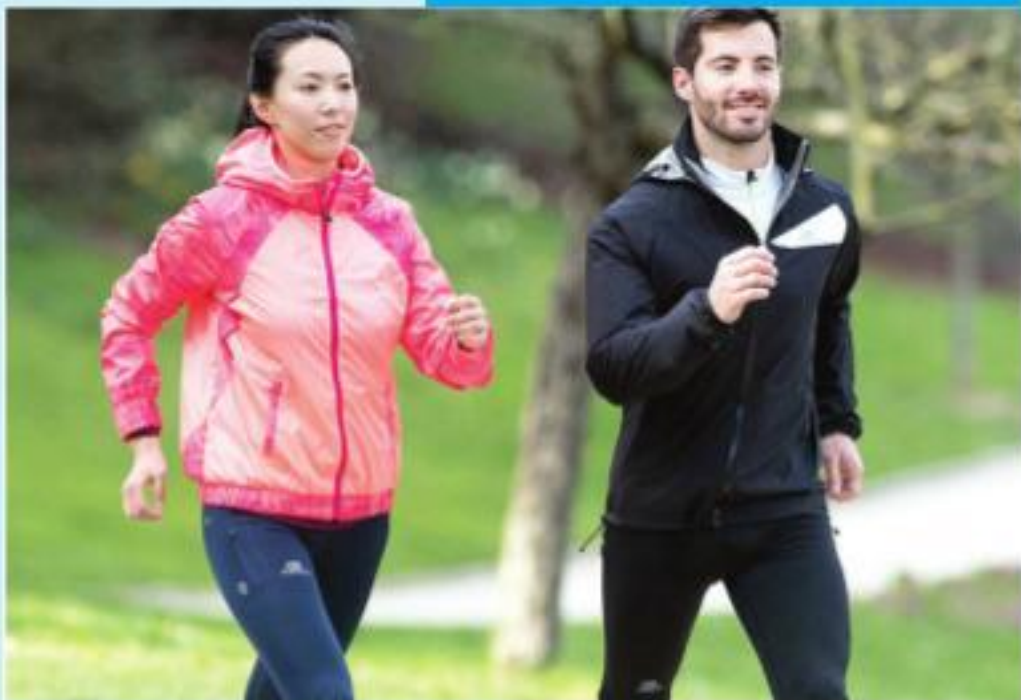
## ప్రకృతి

## మిగతా

కాలాల కన్నా చలికాలంలో చర్మ సంబంధమైన సమస్యలు ఎక్కువ.

ముఖ్యంగా చర్మానికి తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకోకపోతే చర్మ సమస్యలు చికాకు కలిగిస్తాయి. అందుకే ఆరోగ్యకరమైన చర్మం కోసం కొన్ని చిట్కాలు పాటించక తప్పదు.

## చలికాలం జాగ్రత్తలు



## ఏటి గట్టు.. కాలువ గట్టు..

ఏటిగట్టు మా ఊరికే కాదు చుట్టుపక్కల చాలా ఊళ్లకు రక్షణ కవచంగా నిలుస్తుంది

ఏటా గట్టు మీద ప్రయాణం ఎంతో హాయి గొలుపుతుంది

గోదారమ్మ అందాలన్నీ తనిఖితిరా గ్రోలాలనిపిస్తుంది

ఏటాగట్టెక్కితే ఎవరెస్ట్ శిఖరం ఎక్కిన అనుభూతి కలుగుతుంది

ఏటాగట్టు పెద్ద తల్లితే కాలువగట్టు చిన్న తల్లి కాలువ గట్టు మీద కాడమల్లే పూల గుబాళింపు ఆస్వాదించాల్సిందే కాలువగట్టు పై నుంచి కాలువలోకి తొంగిచూస్తే

శీర్షాననం వేసే మొక్కల అందాలు తనిఖి తీరదు

బల్లకట్టుపై ప్రయాణం నాన్న వీపుపై సవాలీలా అనిపిస్తుంది

కాలువకు కొత్త నీరు వచ్చినపుడు గంగమ్మ తల్లికి సమర్పించే ముడుపులు ఒక మధురమైన తీయని జ్ఞాపకం

తాగునీరు సాగునీరు అందించే చల్లని తల్లి గోదారమ్మ అరుదైన మత్స్య సంపదకు

అలవాట

## కవితవ్వం

ఏటాగట్టు కాలువగట్టు భూ బకాసురుల కబంధ హస్తాలలో నలిగి పోవటం గట్టు బలహీనపడటం ఉపద్రవం ఎప్పుడొచ్చి మీద పడుతుందో తెలియకపోవటం కునుకు పట్టక పోవటం గట్టు ఆక్రమణలు తొలగించాలి గోదారమ్మ శాంతించాలి చల్లగ అందరూ హాయిగా జీవించాలి

- గాదిరాజు రంగరాజు  
879012275



## ఉండనీ...

**ఉండనీ...** నన్నిలాగే వుండనీ.... ఒక తుషార స్వప్నంలో తడిచిపోయిన జ్ఞాపకంగా మనోహర రాగాన్ని మీటుతున్న హృదయ వీణలా దిగంతాల నుండి కోసుకొచ్చిన ఆనంద పుష్పంలా... వుండనీ.. నన్నిలాగే వుండనీ కనిపించి కనిపించని నీ పాద ముద్రల్ని వినిపించి వినిపించని నీ గుండె నవ్వుడుల్ని నీ మనో రంజిత సుగంధ సువాసనల్ని అనుక్షణం ఆస్వాదిస్తూ.. నన్నిలా వుండనీ.. వెన్నెల చల్లని మైదానాల్లో నీ పాద ముద్రల్ని వింటూ పారుతున్న సెలయేళ్ళల్లో నీ గుండె నవ్వుడులను పూర్తిస్తూ ... విరబూసిన ఇంద్రధనస్సులో నీ కాంతి కళ్ళను కంటూ... వుండనీ .. నన్నిలాగే వుండనీ.. ఒక్క లిప్తపాటులోనైనా నిన్ను బంధించానన్న పాగరు.. జీవిత కాలమంతా... 'నీ' భావాన్ని అణువణువునా ప్రతి దర్శనంలో నాలో ఇముడ్చుకుంటున్నానన్న గర్వం నాకిలాగే వుండనీ.

- కళ్యాణదుర్గం స్వర్ణలత  
98486 26114



## శస్త్ర చికిత్స

కొన్ని అక్షరాలను ఏరుకుని దారపు పోగులుగా అల్లుతుంటాను

కొన్ని అక్షరాలను వెతికి

సూది మొనలుగా మలుస్తుంటాను

కొన్ని అక్షరాలను పట్టుకుని కత్తెరలుగా తయారీ చేస్తుంటాను

కొన్ని అక్షరాలను కూడపెట్టి ఔషధంగా సిద్ధం చేస్తుంటాను

వాటన్నింటితో గాయాలతో జబ్బుపడ్డ వ్యవస్థకు శస్త్ర చికిత్స చేస్తుంటాను

-కయ్యూరు బాలసుబ్రహ్మణ్యం  
9441791239

## రాలిన పరిమళాలు

రాల్ కన్నీటి చుక్కలకి సమాధాన పర్వలేకపోతున్నాం . కొన్ని చేతులు పరిమళాలు పూస్తూ సువాసనలు వెదజల్లుతూ కొంతకాలం తరువాత కాలం చేసే గాయానికి కనుమరుగవుతుంటాయి.

ఇంటిలో పిల్లలు ఎగిరినట్లు కన్నీటి నదులు కుదిపినట్లు నవ్వుల తూగిగలు చెదిరినట్లు ఆలోచనల పిచ్చుకలు మూగబోయినట్లు ఏం ఉందో ఏలేదో తెలిక సతమతమౌతున్నప్పుడు ఏమీ తోచనప్పుడు ఎవరు లేనప్పుడు కష్టం గుండెమీద మరుగుతున్నప్పుడు ఆ ఆప్యాయత కాసంత ఉపశమనంగా ఉండేది. జీవితం ఇలానే జాలువారుతుంది.



కొన్ని పరిచయాలు.. కొన్ని పలకరింపులు కొన్ని సంతోషాలు.. కొన్ని కన్నీటి బొట్లు అనుభూతి సంతకాలు మిగులుతాయి.

కాలం నుదుటి మీద పరిచయాలు అనుభవాలుగా అనుభవాలు జ్ఞాపకాలుగా మారినపుడు రాలిన పరిమళాలతో కూలబడుతుంటాం. మిగిలిన బతుకు బిత్తలతో తడబడుతూ అడుగులేస్తుంటాం.

- గవడి శ్రీనివాస్  
7019278368





బాలల

కథ

అనగనగా ఒక వేటగాడు అడవిలో వేటకు వెళ్లాడు. ఉదయం నుండి సాయంత్రం వరకు కష్టపడితేగానీ ఒక పాము, ముంగీస దొరకలేదు. వాటి రెండింటిని తీసుకొచ్చి ఒక బోనులో బంధించాడు. 'నేను ఈ రాత్రికి మిమ్మల్ని ఏమీ చెయ్యను. ఎందుకంటే మీరిద్దరూ బద్ధశత్రువులని నాకు తెలుసు. రాత్రికి ఎలాగూ పొట్టాడుకుంటారు. ఉదయానికి ఎవరో ఒకరే బతికి వుంటారు. రేపు ఉదయం బోను తెరిచి చూసేసరికి ఎవరు బతికి ఉంటారో వాళ్లనే కూర చేసుకొని తింటాను' అని బోను మూసేసి అక్కడి నుంచి వెళ్లిపోయాడు.

పాము, ముంగీస కాసేపు గుర్తుగా చూసుకున్నాయి. కొంత సమయం తర్వాత ఇలా మాట్లాడుకున్నాయి. 'మనం పొట్టాడుకుంటే రాత్రికి ఒకరు చనిపోవడం ఖాయం. బతికిన వారికీ రేపు వేటగాడి చేతిలో చావు తప్పదు. ఎలా చూసినా ఇద్దరం చనిపోతాం. కాబట్టి మనం ఉపాయంతో ఈ అపాయాన్ని తప్పించుకోవాలి' అని అనుకున్నాయి. ప్రాణాలతో ఎలా బయటపడాలి? అనుకుంటున్న పాము, ముంగీసకు బోనులో కొన్ని బీమలు కనిపించాయి. వెంటనే అవి రెండూ బీమల నాయకుడి దగ్గరకు వెళ్లాయి. ప్రస్తుతం మమ్మల్ని రక్షించగలిగింది మీరిక్కడే. మీరు



## శత్రుత్వం మరచి

సహాయం చేస్తే మేము ప్రాణాలతో బయటపడతాం. వేటగాడి నుంచి మాకు ప్రమాదం పొంది ఉంది. మేము చనిపోయినట్లు నటిస్తాం. మీరు మా శరీరాన్ని చుట్టుముట్టండి. కానీ మమ్మల్ని కుట్టొద్దు' అని బతిమిలాడాాయి. తోటి ముగజీవుల ఆపదను గమనించిన బీమలన్నీ సమాలోచన చేసుకొన్నాయి. తెల్లవారక ముందే పాము, ముంగీస చచ్చిపడినట్లు ఉన్నాయి. బీమలు వాటిని చుట్టిముట్టినట్లు నటించడం మొదలెట్టాయి. వేటగాడు ఉదయాన్నే బోను తెరిచి చూశాడు. పాము, ముంగీసను బీమలు చుట్టి ఉండటం చూసి చనిపోయాయని భావించాడు. వాటి రెండింటినీ దూరంగా తీసుకెళ్లి పడేశాడు. అంతే పాము, ముంగీస తేరుకొని మెరుపు వేగంతో దగ్గర్లో వున్న తుప్పల్లికి పారిపోయాయి. సహజ శత్రుత్వంతో చాచుకుండా ఉపాయంతో అపాయాన్ని తప్పించుకున్నందుకు పాము, ముంగీస సంతోషించాయి. వాటికి ఎంతగానో సహకరించిన బీమలకు ధన్యవాదాలు తెల్పుకున్నాయి.

- మీగడ వీరభద్రస్వామి  
7893434721

## చుక్కలు కలపండి

పిల్లలూ.. చుక్కలన్నీ కలిపి ఏ బొమ్మ వస్తుందో కనుక్కోండి



## తేడాలు కనుక్కోండి

ఈ రెండు బొమ్మల మధ్య ఎన్ని తేడాలున్నాయో కనుక్కోండి!



## నీడను కనిపెట్టండి

పైన ఉన్న బొమ్మలకు కింద నీడలలో ఏది సరైనదో కనుక్కోండి



## విరితోట

అర్ధరాత్రి పూసే పూలు, బాటిల్ వాష్ చేసే బ్రెష్లాంటి పూలు, పౌడర్ పఫ్ లాంటి పూలు

గురించి మీరెప్పుడైనా విన్నారా? ఉడతలు, సీతాకోక చిలుకలు, రామచిలుకలు సైతం ఏ పండు కోసం పోటీపడతాయో తెలుసా? తేనెలా మధురంగా ఏ ఫలముంటుందో చెప్పగలరా? ఇలాంటి కొన్ని వింతైన పువ్వులు.. విడ్డూర ఫలాల పరిచయమే

## మే ఫ్లవర్

లిట్టి జాతికి చెందిన ఈ మొక్క అడుగున్నర నుంచి రెండడుగుల ఎత్తు వరకూ పెరుగుతుంది. మే నెల రాగానే ఎర్రటి బంతిల్లాంటి పువ్వులు పూస్తుంది. అందుకే వీటిని 'మే ఫ్లవర్' అంటారు. ఒక్కో పువ్వు నాలుగైదు రోజుల వరకూ తాజాగా ఉంటుంది. మే నెలలో వాతావరణం ఎండలు రాకెత్తి స్తూ ఉంటే ఈ పూబంతులు మరో ప్రచండ భానుడిలా కనిపిస్తాయి. సన్నటి కేసరల్లాంటి పూ రేఖలు మే ఫ్లవర్స్ కు హాయిలు అద్దతాయి. వీటిని కుండీల్లోనూ, నేల మీదా పెంచుకోవచ్చు. ఈ మొక్కలకు పెద్దగా నీటి వనరు అవసరం లేదు. కొన్నిచోట్ల మేడే రోజున ఈ పూలు వికసించి, అరుణవతాక రెపరెపల్లా కనిపిస్తాయి. మే ఫ్లవర్ సంవత్సరంలో కేవలం మే నెలలోనే పువ్వులు పూస్తాయి.



## బాటిల్ బ్రెష్

చూడ్డానికి అచ్చంగా బాటిల్ వాష్ చేసే బ్రెష్లాగా ఉంటుంది పువ్వు. అందుకే వీటిని బాటిల్ బ్రెష్ అంటారు. ఒక కాడకి ఎర్రని కేసరల్లాంటి రేకులు, చివర పువ్వుళ్ళు ఉంటాయి. దీని శాస్త్రీయ నామం కెలెస్ట్రోమెన్. ఈ మొక్క 20 నుంచి 25 అడుగుల ఎత్తు వరకూ పెరిగి, చెట్టుగా మారుతుంది. చక్కటి నీడనీ ఇస్తుంది. సంవత్సరం పొడుగునా అప్పుడొక పువ్వు. అప్పుడొక పువ్వు మాత్రమే పూస్తుంది. కానీ వేసవిలో మాత్రం చెట్టు నిండుగా పువ్వులు పూసి, సువాసనలు వెదజల్లుతాయి. ప్రస్తుతం మార్కెట్లో రెండు నుంచి మూడడుగుల ఎత్తు వరకూ పెరిగే హైబ్రిడ్ మొక్కలూ అందుబాటులోకి వచ్చాయి. వీటి మొక్కలు గుబురుగా ఉంటూ ఆకులు పసుపు రంగులో ఉంటాయి. వీటిని గార్డెనింగ్ లో పెన్సింగ్ గా వాడతారు.



నిగనిగలాడుతూ కను విందూ చేస్తాయి. ఈ

మొక్క 12 అడుగుల చెట్టు అవుతుంది. నాటిన

రెండో సంవత్సరం నుంచే కాపు మొదలవుతుంది. ఉడతలు, సీతాకోక చిలుకలు, రామచిలుకలు ఈ కాయల కోసం చెట్టు మీద వాలి, పోటీపడుతూ ఉంటాయి. వీటిని

## ఎర్ర సీతాఫలాలు

సీతాఫలం అంటేనే ఎంతో మధురం. ఈ సరికొత్త సీతాఫలం తేనె జుర్రె వేసినట్లు మహా మధురంగా ఉంటుంది. వీటి కాయ ముదురు ఎరుపు రంగులో సవనవలాడుతూ ఉంటుంది. ఒకసారి దీని రుచి చూసిన వాళ్ళకి ఎర్ర సీతాఫలం చూడగానే నోరూరుతుంది. ఈ చెట్టు ఐదడుగుల ఎత్తు వరకూ పెరిగి, కాయలు కాస్తుంది. సాధారణ సీతాఫలాలతో పోలిస్తే వీటి కాపు కొంచెం తక్కువే. వర్షాకాలం మధ్య నుంచి కాపు మొదలై, శీతాకాలం మధ్యకు వచ్చేసరికి ముగుస్తుంది. ఇది ఇంటి పెరటిలో వేసుకోవడానికి అనువైన మొక్క. ఎర్రనేలలో ఏవుగా పెరుగుతాయి.



## అగ్గిపుల్లల పువ్వు

అగ్గిపుల్లలు ఒక కాడకి గుచ్చినట్టుండే రంగు రంగుల గొట్టాల్లాంటి రేకులు ఉండే పువ్వుల మొక్క 'జకోబినా'. దీనిది ఒక గమ్యత్రయిన అందం. రెండడుగుల ఎత్తువరకూ పెరిగే ఈ మొక్క శీతాకాలం సీజన్లో పువ్వులు పూస్తుంది. లేతగులాబీ రంగు కాడకి ఒక చివర నీలరంగు బోపి ఉన్నట్లు ఈ పువ్వులు ఉంటాయి. జకోబినా మొక్కకు పువ్వులు గుత్తులు, గుత్తులుగా వేలాడుతూ ఎంతో ఆకర్షణీయంగా కాంతులీనుతుంటాయి. ఇది శీతలదేశపు మొక్క. వీటిని కుండీల్లో పెంచుకోవడం సులభం.



## అపురూపం బ్రహ్మ కమలం

చిమ్మ చీకట్లను చీల్చుకుంటూ.. ధవళ వర్ష కాంతులు విరజిమ్ముతూ.. సుగంధ పరిమళాలు వెదజల్లే విశిష్ట కుసుమ పరాగం బ్రహ్మకమలం. ఏడాదికి కొద్దిరోజులు మాత్రమే పూస్తుంది. అదీ అర్ధరాత్రి వేళ. పూసిన నాలుగైదు గంటల్లోనే పువ్వు వాడిపోతుంది. అరచేతి పరిమాణంలో తెలుపు మెరుపుతో పువ్వు ఎంతో శోభాయమానంగా ఉంటుంది. పువ్వు విచ్చుకున్న తర్వాత కొంతదూరం వరకూ సువాసనలు వెదజల్లుతూనే ఉంటాయి. ఎపీలియం ఆక్సీపెటలం (Epiphyllum Oxypetalum) దీని శాస్త్రీయ నామం. ఇది సెమీ కాక్టస్ జాతి మొక్క. ఈ మొక్క సన్నని పొడవాటి ఆకులతో దళసరిగా ఉంటుంది. ఇది హిమాలయాల కొండలపై పెరిగే మొక్క. ఏడాదిలో శీతాకాలం రాత్రివేళ నాలుగైదు సార్లు మాత్రమే పూస్తుంది. ఈ మొక్కకు పెద్దగా నీటి వనరు అవసరం లేదు.

- చిలుకూరి శ్రీనివాసరావు  
8985945506



22 నవంబర్ 2020